



De liefde als vierde dimensie

Van onze kunstreductie

De actrice/regisseuse Daphne de Bruin is een bezige bij. Per seizoen wil ze regisseren, zelf een voorstelling maken en spelen en in een anders produktie meedoen. Bij voorkeur houdt ze daarnaast ook nog ruimte open voor andere leuke dingen die zich aandienen. Dat betekent wel dat bij voorbeeld 'Engelen zonder vleugels', haar huidige programma, slechts vier maanden gespeeld wordt. „Dat zit m'n bekendheid in de weg, maar het zij zo", vertelt ze.

Daphne de Bruin volgde de regie-opleiding aan de Amsterdamse Theaterschool, groeide op in een cabaret-milieu. Haar moeder, de cabaretière Yvonne Groenevelt, bestiert het Utrechtse Werftheater, waar ze zelf nog regelmatig meehelpt en waar zij tevens haar eerste succesvolle artistieke schreden zette. Met haar solo-programma 'Een onwillig zondagskind' werd De Bruin in 1989 tweede op het concours om de Wim Sonneveld-prijs.

„Daardoor kwam ik in de kleinkunsthoek terecht. Natuurlijk heeft het cabaret mij beïnvloed. In mijn voorstellingen speel ik rechtstreeks op het publiek. Vaak werk ik met losse scènes, die samen wel een verhaal vertellen. Maar ik hou



□ Daphne de Bruin en Frans van Deursen in 'Engelen hebben geen vleugels'.

Foto Marlies Galama

ook van personage-ontwikkeling. Zo combineer ik de kracht van toneel en cabaret."

De Bruin houdt van extreme invalshoeken, waarbij de erotiek een grote drijfveer blijkt. „Bij dit programma was mijn uitgangspunt het voor mij onbegrijpelijke fenomeen van de

vierde dimensie. Daarover begon ik te fantaseren. Zo kwam ik op engelen. Die komen als een soort PTT'ers een kink in ons communicatiesysteem repareren. Ze kunnen echter niet meer terug, omdat ze zo vertrouwd zijn geraakt met onze manier van communiceren. Met dat beeld als metafoor, drong het man-vrouw-beeld zich bij mij op. Een man en een vrouw, die de grip op de liefde zijn kwijtgeraakt door de slijta-

ge van de jaren. Ze zijn op een eeuwigdurende zoektocht naar dat gelukzalige moment, dat ooit door hun vingers is geglipt, maar nog wel in de herinnering leeft... Als je het belang van de liefde blijft voelen, moet je tot op het bot gaan. Die ander ter verantwoording roepen. Je moet knokken voor je liefde. Ik zie vaak om me heen dat mensen daarin lui worden. Dat verlangen raakt ook aan de kindertijd. Toen je nog van niets wist,

omdat je nog geen onderscheid hoefde te maken. Als een kind zegt dat een pop leeft, is dat zo."

Knipoogt

De voorstelling knipoogt naar het sprookje en het sadomasochisme. „Ik probeer wel steeds die onbevangenheid op te zoeken om naar m'n onderwerp te kijken. Al spelend met je naïviteit, blijkt daar toch ook een harde onderlaag te zitten. Zo word ik bij voorbeeld in het lied 'Samen reizen' letterlijk ingesnoerd in de microfoon draad." Haar mede-engel op het toneel is Frans van Deursen, onder meer bekend van de tv-serie 'In de Vlaamsche Pot'.

Het duo werkte al eerder samen. De Bruin regisseerde hem en cabaretier Mark van de Veerdonk in de gelegenheidsprogramma's 'Het niest op de eend' en 'Koppig, koppig'.

De Bruin: „Het volgende programma wil ik met een vrouw spelen. En met Mark en Frans zal ik wellicht ook weer iets gaan maken."

Voorstelling: 'Engelen hebben geen vleugels'. Daphne de Bruin en Frans van Deursen. Regie-adviezen: Bruun Kuyt, Paul Feld, Tonny Vrijzelman. Amsterdam, Theater Bellevue, nog te zien tot en met 13 juni, 20.30 uur. In het nieuwe seizoen is het cabaret te zien in enkele Noord-hollandse theaters.

Liefde tot de dood erop volgt

**Deventer Bouwkunde: Gro-
wing up in public met: En-
gelen hebben geen vleugels.
Tekst en spel: Daphne de
Bruin en Frans van Deur-
sen. Eindregie: Bruun Kuyt.
Muziek: Frans van Deursen.
Zaterdag.**

DEVENTER - Als we de pro-
grammatoelichting van Engelen
hebben geen vleugels moeten ge-
loven, dan zijn de Hij en de Zij uit
de voorstelling op zoek naar het
verloren paradijs van wat eens
hun liefde was. De metafoor van
het paradijs met zijn beeldspraak
van gevallen engelen is tot lei-
draad van een groot aantal scè-
nes genomen.

Zo zijn we onder meer getuige
van traditionele engelen die wan-
hopig proberen aan de zwaarte-
kracht te ontkomen - 'Fuck New-
ton' -, van Marilyn Monroe die
Albert Einstein de relativiteits-
theorie uitlegt en van tweedimen-
sionale wezens uit de Amerikaan-
se serie Flatland, wier huwelijks-
leven al even turbulent verloopt
als van de wezens uit de ons be-
kende dimensies.

Al deze scènes hebben behalve
de metafoor nog iets anders met
elkaar gemeen: het zoeken naar
een machtsevenwicht tussen man
en vrouw. Daarvoor worden de
bekende methoden ingezet: Eva
verleidt Adam, Adam trekt zich
terug of zet zijn fysieke kracht in.
Man en vrouw zijn voor elkaar
bestemd, maar elkaar bereiken,
doen ze nooit.

De spelers slaan zich met verve
door de zelf bedachte, vaak kos-
telijke spelletjes heen, maar de
formule keert zich tegen hen. Er
is slechts één moment waarop de
realiteit doorbreekt en dat is als
Hij haar in een intieme scène toe-
bijt, dat ze haar kop moet houden.
Die zwijgende scène waarin mu-
ziek (van de film Kaos) en bewe-
ging de kwetsbaarheid van de
personages beter tot uitdrukking
brengen dan woorden ooit zouden
kunnen, is het anker waaraan de
voorstelling vastzit. Met het gro-
te talent waarover De Bruin en
Van Deursen beschikken moet
het mogelijk zijn om de keerzijde
van het komische, namelijk het
tragische, zichtbaar te maken.
(Mieke Kluivers)

14 09 '92 Deventer
Dagblad

Komische strijd tussen gevoelige Monroe en rationele Einstein

theater

AMSTERDAM – In 'Engelen hebben geen vleugels', bedacht en gespeeld door Daphne de Bruin en Frans van Deursen, stellen een man en vrouw droefgeestig vast dat het in hun relatie allang geen half drie meer is, maar misschien wel vijf voor twaalf. Hier dient dus snel iets te gebeuren.

De man rationaliseert zijn verbittering wel erg gemakkelijk weg. Hij beweert dat de relativiteitstheorie hem heeft geleerd dat het er in het leven simpelweg om gaat hoe je als waarnemer tegen de dingen aankijkt. En dat hij er misschien goed aan doet zijn relationele gezichtspunten eens wat te wijzigen.

De vrouw verwacht juist meer van het oppoken van het gedoofde vuur in de erotiek (of „Deden we daar niet aan?“). Kortom: de voor paren zeer herkenbare situatie van een wijsgerige doctor Albert Einstein die slechts zijn verstand durft te laten spreken, tegenover een kirrende Marilyn Monroe die haar gevoel wel erg de overhand geeft.

Nu valt aan zo'n uitgekauwd gegeven in het theater natuurlijk absoluut geen eer meer te behalen als je daar niet iets heel verrassends en energieks mee doet. En dus bedachten De Bruin & Van Deursen een komisch en absurd theaterstuk waarin zij elkaar te lijf gaan in een voortdurend spel met de logica.

Daarbij is het dagelijks leven van dit liefdespaar verpakt in een ondoorzichtig verhaal vol larmoyante symboliek met twee engelen die in hun vreugdevlucht hun vleugels braken (en nu op een cursus alles leren over de aanhechtingspunten).

Gekweel

Zij zetten dat af tegen een aantal steeds nauwer op elkaar betrokken losse scènes, waarin zij de tijd en de zwaartekracht bevechten en waarin zij valse parodieën ten beste geven op de traditionele rolverdeling in een Amerikaanse soapserie en op de lieflijke samenzang in melodieuze 'Songfestival'-gekweel. Ook vliegen zij nog weg in een ruimteschip betreden zij een kerk om gemeen te smiespelen over een onbevleete ontvangst anno 1992, terwijl zij hun 'liefdesbaby' intussen niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk in de koelkast hebben gezet.

Hoeveel van zulke vreemdsoortige taferelen in deze veelzijdige voorstelling ook te beleven zijn, de verveling komt soms om de hoek kijken. De enorme spelvreugde die De Bruin & Van Deursen in hun eerste gezamenlijke programma tentoon spreiden, lijkt het zicht op de inhoudelijke kwaliteit zo nu en dan te hebben vertroebeld. Maar tegelijkertijd geven zij blijk van veel humor, creativiteit, originaliteit, muzikaliteit en intelligentie.

Frank Verhallen

Amsterdam, Bellevue, vanavond. Tournee vanaf september.

Trouw 13/6/92

Engelen zoeken wanhopig liefde

THEATER

Engelen hebben geen vleugels, door Daphne de Bruin en Frans van Deursen, Theater Kikker Utrecht. Tournee. Bellevue Amsterdam 9 tot 14 juni.

Wat te doen als de magie van de verhouding is uitgewerkt? Je kunt uit elkaar gaan of elkaar het bloed onder de nagels vandaan sarren. Of je kunt proberen er toch nog iets van te maken. Het tweetal dat beseft dat ze engelen zonder vleugels zijn geworden, gaat de sleur en de slijtage met fantasie en soms met de moed der wanhoop te lijf.

Ze maken een reis door de tijd en pakken het ambitieus aan. Ze komen niet alleen uit bij de onbevleete ontvangenis van Maria, maar vluchten ook vooruit in de tijd. Ze proberen uit alle macht de zwaartekracht te trotseren en klampen aan bij Einstein die hen heeft verteld dat tijd relatief is („en dan moet je niet bij Albert Heijn zijn”). Door die theorie in het eigen voordeel uit te leggen, moet het geluk ook weer te achterhalen zijn, zo luidt hun redenering. Het levert fel en ontroerend theater op.

Daphne de Bruin, die een paar jaar geleden met haar soloprogramma *Een onwillig zondagskind* net naast de Wim Sonneveld-prijs van het Amsterdams Kleinkunstfestival greep, weet mooi maat te houden in haar agressie en te derheid. Frans van Deursen is op zijn best wanneer hij de wanhoop nabij is. Hij tekent ook voor smaakvolle liedjes, in deze compacte voorstelling.

Zo nu en dan zie je achter De Bruin en Van Deursen de schaduwen van Olga Zuiderhoek en Peter Faber opdoemen. Er zijn nauwelijks betere voorbeelden, in dit theatergenre denkbaar.

PATRICK VAN DEN HANENBERG;

volkskrant 16-5-92

Blij op zoek naar wat verloren ging

UTRECHT — De tijd willen terugzetten. Uit verlangen naar vroeger, toen er in de relatie nog werkelijke passie en echte liefde in het spel was. Een thema dat meestal aanleiding geeft tot melancholische bespiegelingen. Zo niet bij Daphne de Bruin en Frans van Deursen.

Behoorlijk opgewekt en gewapend met een forse dosis ironie laten deze twee jonge Utrechtse theatermakers een man en een vrouw op zoek gaan naar wat zij samen zijn kwijt geraakt.

Eerst wordt de zaak op zijn natuurkundige merites bekeken. Tijd, wat is dat? Hij speelt Dr. Einstein. Zij leeft zich uit als Marilyn Monroe die zich kirrend en wel de beginselen van de relativiteitstheorie laat uitleggen. Daarna nog meer filmcitaten: op weg met een ruimteschip naar de vierde dimensie, en als dat niet blijkt te lukken dan maar naar 'Flatland', een parodie op een Amerikaanse EO-achtige soap waarin alles zo heerlijk overzichtelijk tweedimensionaal is. Ook de gezongen liedjes bevatten ironiserende spelelementen. 'Samen reizen door de ruimte', kwelen zij bijvoorbeeld aanstekelijk met gladdige songfestival dramatiek.

Zolang aan de teleurstelling een creatieve vorm gegeven kan worden is er hoop, zo lijkt de voorstelling te willen zeggen. De man en de vrouw van De Bruin en Van Deursen dagen elkaar uit, verrassen elkaar, en doen niet heiliger tegenover elkaar dan ze in werkelijkheid zijn.

'Engelen hebben vleugels' werkt vitaliserend. Je voelt dat de acteurs geloven in wat ze doen, veel plezier hebben beleefd aan het repeteren en schrijven, en niet bang zijn op hun bek te vallen. Dat niet alle scènes even sterk zijn, en dat deze acteurs ook hun (komische) beperkingen laten zien, doet daarom minder ter zake.

ERIC VAN DER VELDEN

Voorstelling: Engelen hebben geen vleugels. Tekst en spel: Daphne de Bruin en Frans van Deursen. Regieadviezen: Paul Feld, Tonny Feldman. Eindregie: Bruyn Kuyl. Gezien: 13 mei. Kikker. Te zien: vanavond en morgen, Theater Kikker.

UN-14-5-92